

Teško je spraviti plevel iz njive, se težje razne zmete, napačne misli in predsodke odpraviti iz javnosti. Tekom sedanje vojske se je že veliko govorilo in pisalo, kako neizmerno mnogo ima sedaj kmeti dohodkov, koliko denarja dobi, kako rastejo hranilne vloge pri hranilnicah itd. Človek bi mislil, da je že res zdaj napočil zlati vek za kmeta. Zlasti nekmetški stanovni vsled tega silno zavidajo kmeta, ga imajo za oderuha in glavnega povzročitelja sedanje draginje, menda se še zato nikdar ni kmeta tako sramotilo, tako sovražilo in zavidalo, natočevalo in obrekovalo kot zdaj. Seveda se tuptam bere ali sliši kako lepo donečo besedo o pomenu kmetijskega stanu za državo, to so slučaj, splošno med nekmetjskim ljudmi prevladuje sovraštvo in zaničevanje kmetijskega stanu. Toda ali je res, da kmetovanje zdaj toliko nese, ali si res kmet dela sedaj ogromne dobičke? Ako ni bil od hiše nihče vpoklican k vojakom in so potrebne delavske moči pri hiši, jih ni treba najemati, ter ni dolga in je zemlja dobra, si res lahko tako gospodarstvo sedaj nekaj več pripravi zaradi višjih cen nekaterih pridelkov. Toda koliko je sedaj takih hiš? Glede drugih gospodarstev, kjer je gospodar ali so odrasli sinovi vpoklicani, kjer je celo dolg ali bolezen, tam pa je velik dobiček nemogoč. Toda, bo mi kdo ugovarjal, resnica pa je vendar, da kmetje imajo veliko denarja, plačujejo dolgove, vlagajo v hranilnice. Toda poglejmo, ali je ta denar res pravi prihranek, resnični dobiček? Za kaj pa je dobil kmet ta denar? To je skoro izključno denar za prodano živino, ker od polja (njiv) se ne dobi nobenega dobička. Splošno ni bilo pri nas odvišne živine, ki bi jo kmet lahko pogrešal, ampak moral je prodati živino, ker ni nikogar, ki bi jo oskrboval, ah pa, ker jo je oblast zahtevala, rekvirirala. Če bodo zopet redne razmere, če bo hotel kmet zopet normalno redno gospodariti, bo moral zopet si živino kupiti. Zdaj ima sicer denar, toda živine ne, ki bi jo moral imeti. In tako so konjereji za rekvirirane konje na Stajerskem gotovo dobili krog 20 milijonov K, za ostalo rekvirirano živino se menda več. Toda ali je to dobiček, prihranek, kakor delajo razni tovarnarji, liferanti, mesarji sedaj milijonske dobičke? Nikakor ne. Ta denar, ki ga je kmet dobil, je denar za prodano in inventar, za prodane potrebne stvari. In ako bo hotel zopet normalno gospodariti, si bo moral potrebno živino nazaj kupiti. A takrat, ko jo bo on kupoval, bo dražja, kakor je zdaj, ko jo on prodaja. Če jaz prodam obleko in pohištvo, če obrtnik prodaja svoje stroje in orodje, ima sicer denar, toda ali je ta denar — dobiček? Gotovo ne, ker je to samo skupek za prodani inventar! Tudi kmet mora sedaj potrebne stvari prodajati, ki pa jih za redno gospodarstvo potrebuje in jih bo moral nazaj kupiti. Tudi se sedaj nič ne kupuje, nič ne popravlja, ne stavi, se ne ženijo in ne prodajajo posestva, za kar se v rednih razmerah potrebujejo in izdajajo velike denarne svote, ki zdaj čakajo na te priliko. Njive pa, kakor že omenjeno, ne prinašajo dobička. V našem okolju n. pr. bode malo kmetov, ker je letina slaba, ki bodo imeli za prodajo čez 1000 kg zrnja. Toda če vzamemo povprečno za posestnika 1000 do 2000 kg zrnja, bi za to dobil krog 300 do 600 K. Če se napravi natančen račun pridelovalnih stroškov, bo teh 300 do 600 K pomenilo prej zgubo kot dobiček! Na celnem svetu ne bo mogel kmet dobiti nikogar, ki bi mu hotel za 300 do 600 K obdelati vse polje, se toliko truditi, ko se je moral on s svojim poljem celo leto! Svota, ki jo dobi za zrnje, ne zadostuje niti za plačo težakom, a kje so davki, obleka itd.? In kako drago mora ubogi kmet plačati to, kar mora kupiti. Za to, kar on prodaja, so določene najvišje cene, za to pa, kar on kupuje, jih večina ni! Če hoče n. pr. obleči in obuti 6 otrok, potrebuje najmanj 800 do 1000 K! Pa primerjaj s tem, kar dobi za svoje pridelke iz njiv! Naj se torej ne zavida in ne preklinja kmeta! Na bojišču in doma on največ trpi, največ žrtvuje. Dobiček od njegovih žrtev imajo in bodo imeli samo drugi. Če bi poznali kmetijske razmere v sedanjem času, bi mu ne očitali tolikokrat prevelikih dobičkov, našli bi jih drugod!

Pomanjkanje bikov.

Nakupovalci živine pri nakupovanju navadno ne gledajo na gospodarske potrebe, ampak pokupijo vse, kar je le količkej pripravno za klanje. Na ta način je prišlo v naših krajih do velikega pomanjkanja bikov, kar utegne tekom časa biti naravnost usodopolno za našo živinorejo. Cele občine so brez bika. Število licenciranih bikov je v naših krajih že itak od nekdanj daleč premalo, ker je način, kake bika se pri nas licencira, naravnost čuden. Naraščaj pa pokupijo nakupovalci živinoprometnega zavoda. Odkod so bodo dobili biki-plemenjaki? Čudimo se, da se dežela, kmetijska družba ali deželni živinorejski nadzornik g. Jelovšek ne zavzame za to pereče vprašanje. Se bolj se pa čudimo, da je osrednji odbor štajerske c. kr. kmetijske družbe subvencije za bika znižal. Zadnji „Gospodarski Glasnik“ namreč naznanja, da je osrednji odbor sklenil radi visoke cene plemenske živine znižati subvencijski prispevek pri nakupu plemenskega bika od 40 na 20%, tako da mora odslej prevzemnik plačati za bika 80% kupnine. Po

našem mnenju bi se morali radi visokih cen bikov-plemenjakov subvencijski prispevki celo zvišati a ne znižati. Kdo pa se še bo odslej rad pečal z rejo subvencioniranih bikov? Saj bik navadno namanj nese. Če bo tako slo naprej, bo nazadnje vsak okraj imel samo par bikov. In kaj bo potem? Pozivamo osrednji odbor kmetijske družbe, da svoj tozadevni sklep spremeni in določi vsaj tako visoke subvencije, kot dosedaj, če že radi pomanjkanja potrebnih sredstev ne more dajati višjih prispevkov.

Čudno je tudi, da se je varščino za merjasec zvišalo od 60 na 100 K in za ovce in koze od 35 na 60 kron.

Naše žrtve za domovino.

Iz župnije St. 11j v Slov. gor. je padlo za dom in cesarja že nad 60 mož in mladeničev. Zadnji teden je došlo uradno poročilo, da sta dne 11. julija na gori Monte Interroto žrtvovala svoje življenje vrli mladenič Janez Tišler iz Ceršaka in oženjeni posestnik Jakob Čepek iz Selnice. Čepek je bil zaveden mož, zvest volilec naše stranke ter obče priljubljen zidar.

Došla je vest, da je dne 14. septembra padel junaške smrti sanitetni vojak pešpolka Pavel Obrovnik, doma iz Ruš pri Mariboru. Bil je zadet od sovražne mine v glavo. Pri vasi Lokvica je žrtvoval svoje mlado življenje. Bil je nad vse pridni in pošten mladenič v 25. letu cvetja svoje mladosti. Svoje zadnje pozdrave je izročil že v smrtnem boju sanitetnemu vojaku-prijatelju Ferdu Kovačiču, ki naj veljajo vsem ljubim domačim v domovini. Pri oči mi je imel sovražnika, v srcu pa Boga, cesarja in domovino. Njemu veljajo besede sv. pisma: „Njegova smrt je bila sijajna, umrl je pred obličjem božjim, zaspal je v Gospodu!“

Svoje mlado življenje je dal za domovino konec meseca septembra na Goriškem v brambli naše slovenske zemlje proti izdajalskemu Lahu komaj 19 let stari mladenič Janez Krajnc iz Vitanja. V službi je bil pri pionirskem oddelku v Ptujju. Vsak kdor ga je poznal, ga je spoštoval zavoljo njegove pridnosti in značajnosti. Zojet se je zmanjšal krog tistih, ki so čast, up in ponos cele župnije. Teško prizadeti rodbini iskreno sožalje!

Iz St. Petra pri Mariboru se nam piše: Na južnozahodni fronti je padel Janez Muršek, še komaj 19 let star. Bil je jako marljiv ud našega bralnega društva in izvrsten tamburaš. V Gradcu se zdravi Mihael Budja, kateremu je laška granata razbila spodnjo čeljust. Teško govori in še bolj težko zavziva jedi. V prvi in roko je zadet Alojzij Krajnc-Bombek, vodja naših najmlajših svetilcev in naših mladeničev pri bralnem društvu. Izvanredno lepo je oskrboval službo knjižničarja. Pod njegovim vodstvom so vprizoriili mladeniči dve krasni igri ob pustu in ob Veliki noči. Mati gorska naj varuje in čuva naše vojake!

Trapist Jakob Marčič, doma od Sv. Lovrenca na Dravskem polju, piše s kraškega bojišča z dne 5. oktobra: Dragim čitateljem „Slovenskega Gospodarja“ naznanjamo, da smo minule dni izgubili dva blaga in hrabra mladeniča iz oddelka strojnih pušk. Prva žrtev je bil Simon Pobežin iz Rogaske-Slatine. Bil je neustrašen, pri svojih tovariših zelo priljubljen. Padel je od zračnega pritiska mine ter tako omamljen izdahnil svojo dušo za dom in cesarja. Zalujočim njegovim domačim pa naj veljajo besede apostola Pavla: „Zvesto sem se bojeval, svoj tek dokončal, zdaj pa mi je pripravljena krona pravice.“ Drugi je bil Cetin Ivan iz Kapel pri Brezicah. Bojeval se je kot oni hrabro od maja 1915 do dne 3. oktobra 1916, ko se je preselil v večnost, zadet kot prvi od mine. Starše in domače naj tolaži ljubi Bog in rajnega junaka zvestoba do domovine. Artilerijski ogenj se je zopet pomnožil, 1., 2. in 3. tega meseca je bil izredno hud. Z vso močjo napenja sovražnik svoje sile, a junaki 3. zborna, ki stražijo to fronto, stojijo neomajani tam kot vedno. Naj buta z glavo ob kamenje Italijan, enkrat si jo bo gotovo strl in ponehal. Vsem iskrene pozdrave: Marčič J., Zogan Ivan od Sv. Vida pri Grobelnem, Hostnik A., desetnik, Tolas Franc, poddesetnik, vsi od oddelka strojnih pušk.

Domovini na oltar je dne 2. septembra položil svoje mlado življenje mladenič Jakob Reih iz Bačkove, župnije Sv. Benedikt v Slov. gor.

Iz St. Lovrenca na Dravskem polju nam pišejo: Zopet je bridka izguba zadela vrsto naših mladeničev. Poveljstvo celovškega domobranskega polka je dne 17. oktobra naznanilo Finžgarjevi rodbini: Žalostno dolžnost imamo. Vam naznaniti, da je Vaš sin Rudolf Finžgar dne 12. oktobra od zavratne sovražne krogle zadet umrl junaške smrti. Umrl je pri zvestem izpolnjevanju svoje samaritanške službe, ker je, ko ga je kroglja zadela, ravno obvezoval nekega ranjenega tovariša. Zelo nam je žal zanj, eden najpridnejših naše stotnije je zopet šel! Slava njegovemu spominu! Zopet eden najpridnejših, vsklikamo tudi njegovim znanci in prijatelji! Bil si, dragi Rudolf, veselje in upanje Tvojih dobrih starišev, pa tudi domovina je s Teboj zgubila veliko nad. Bil je v kmetijski šoli, služil je vojake, a kakoršnega ga je dobra mati odposlala, takšen se je vrnil: veren in naroden, vedno je ohranil priprostost, lju-

Lezen do domače hiše, do kmetijskega življenja in do dela, a tudi dovzetan za vsak pametna zdrav napredek. Bil je vrl član Marijine družbe in odbornik naše Mladiške Zveze. Bil je odlikovan s svetinjo Rdečega križa in s srebrno hrabrostno svetinjo. S starši, brati in sestrami žaluje tudi Tvoji znanci in prijatelji, ki so Te spoštovali in ljubili, težko Te bomo pogrešali. Tvoja mila podoba nam ne izgine iz spomina. Dobrotni Bog tolaži Tvoje domače. Ti pa, upamo, že vživaš lučilo usmiljenega Samarijana, čegar službo si čez dve leti opravljal pri ranjenih na vseh avstrijskih bojiščih!

Svoje mlado življenje je žrtvoval za domovino in cesarja vrl mladenič četovodja Janez Bezjak, doma iz Bukovec pri Ptujju, star 22 let. Italijanska kroglja mu je pretrgala nit mladega življenja. Za padlim Janezom ne žaluje samo domači, ampak sploh vsak, ki ga je poznal. Bil je zelo priljubljen pri celemu našem polku in posebno pri svojih prijateljih, kateri ga bodo zelo težko pogrešali. Zatorej mu kličemo vsi še ostali njegovi prijatelji: Spavaj mirno, dragi prijatelj! Spavaj v kraški zemlji, dokler Te ne zbudí glas trobente k večnemu vstajenju. Ivan Tement, desetnik, Franc Kukovec, poddesetnik, Franc Janžekovič, pešec, Jakob Muršič, pešec, Ivan Janžel, pešec, vsi od 1. pp.

Na južnem bojišču je dne 3. septembra popoldan ob 3. uri sovražna granata pretrgala nit življenja vrlému 19letnemu mladeniču Francu Vrhnjaku iz Pameč pri Slovenjem gradu. Starši so bili ponosni na njega, ker je bil res vzor pridnega mladeniča. Rajni ni imel sovražnika, pač pa ga je vse ljubilo zaradi tihega in mirnega značaja. Z vsakomur je bil prijazen, proti poslom in delavcem jako darežljiv. Ko je došla žalostna vest, da je Franc padel, niso žalovali le bratje, sestre in sosedi, temveč cela fara. Rajni je bil tudi vrl narodnjak. Pri narodnih prireditvah se je pokazal kot eden najboljših igralcev.

Žalostna novica je zadela Magdaleno Veselko v Korasčicah, župnija Sv. Tomaž pri Ormožu. Prišlo je žalostno poročilo, da je na južnem bojišču dne 14. oktobra padel njen sin Jožef Veselko. Služil je pri 87. pp.

Tudi občina Ivajnsčevci je dala do sedaj 85 vojakov pod orožje. Med njimi se šteje 10 mrtvih in 4 vjeti. Mrtvi so: Jožef Teni, Leopold Poštovan, Anton Ferš, Martin Kozar, Mihael Babošek, brata Ivan in Franc Hojs, Ivan Rožman, Ivan Maruško, in Andrej Kajdič.

Vsem tem padlim slovenskim junakom naj bo trajen spomin!

Rumunsko bojišče.

Dne 19. oktobra je general Mackensen s svojo bolgarsko-turško-nemško armado prišel v Dobruči z ofenzivo. Dne 20. oktobra so Bolgari in njih zavezniki vdrl v glavno sovražno postojanko na črti južno od Rašove (ob Donavi)—Agemlar—Tuzla. Ta dan so Bolgari vkorakali tudi v mesto Tuzlo ob Crnem morju in zavzeli nekatere važne višinske postojanke severno od prej imenovane črte. Vjeli so pri tem kakih 3000 Rusov in Rumunov. V soboto, dne 21. oktobra, so izvojevale Mackensenove čete odločilno zmago nad Rusi in Rumuni. Sovražnik se je umaknil iz svojih starih postojank dalje v smeri proti severu. Bolgari so zavzeli zopet dve važni oporišči: Toprajzar in Kobadinu. Naslednji dan dne 22. oktobra je že bolgarska konjenica vkorakala v važno obmorsko mesto Konstantco, ki je glavna in končna točka najvažnejše rumunske železniške črte, ki veže Bukarešto s Črnim morjem. Z zasedenjem Konstantce je Rumunija takorekoč v srce zadeta. Rumunsko-ruska armada v Dobruči je na črti na umiku. Mackensenove čete jo neprestano zasledujejo. V ponedeljek, dne 23. oktobra, sta padli tudi mestni Rašova in Medžidija (nekako v sredini bojne črte ob železnici Konstantca—Crnavoda) v bolgarsko mesto. Dne 24. t. m. so stali Bolgari že pri mestecu Caramurad, 25 km severozahodno od Konstantce.

Avstrijske čete so zadnje dni pričele tudi s Sedmograškega prodirati v Rumunijo. Dne 23. oktobra so po večdnevni srditih bojih za gorske prelaze južno od Brašovega zasedle rumunsko mestoce Predeal. Prodiramo tudi južno od prelaza Črvena veža na rumunsko tla.

V Rumuniji je nastalo vsled naših zmag veliko razburjenje. Neprestano se vrše velika posvetovanja državnikov in vojskovođij. Pravijo, da ima sedaj vrhovno vodstvo rumunske armade v rokah francoski general Berthelot.

Bolgari zasedli Konstantco.

Bolgari so v nedeljo, dne 22. oktobra, popoldne ob 1. uri zasedli Konstantco, važno točko za ruske dovoze, oporišče za ruske pomožne sile in edino rumunsko pristanišče, ki je z železnico zvezano z notranjostjo dežele. Prestriba rumunske dobroške armade je postala sedaj zelo težavna.

Poročilo o zavzetju velikega rumunskega morskog pristanišča Konstantca je povzročilo v Bukarešti in v celi Rumuniji veliko pobitost in ne bo-